

مطالعه کیفی خرده فرهنگ جرم (تجربه زیسته لات بازی در میان

زندانیان جرایم خشن استان مازندران)

سعید حیدری، * علی رحمانی فیروزجاه، ** علی اصغر عباسی اسفجیر *** مصطفی مهرآیین ****

کداریکد: 0000-0001-9940-3923

کداریکد: 0000-0001-8925-5867

کداریکد: 0000-0002-8821-7620

کداریکد: 0000-0003-0493-1972

چکیده:

در تحلیل جرم، جایگاه مفهوم فرهنگ در کنار مفاهیم و نظریه‌ها و رویکردهای جامعه‌شناختی و روانشناختی در قالب جرم‌شناسی فرهنگی بروز و نمود پیدا کرده است. این مقاله با هدف دستیابی به ساختار صورت‌بندی ذهن-ادراکی زندانیان جرایم خشن از تجربه تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات بازی تدوین شده است. مهمترین پرسش این نوشتار به این شیوه تدوین شده است: زندانیان جرایم خشن که دارای مشخصات خرده فرهنگی خاص گروهی می‌باشند حالات، احساسات و ادراکات این افراد در موقعیت‌های مختلف چگونه است؟ این پژوهش با پارادایم تفسیرگرایی و با استفاده از روش پدیدارشناسی سعی در شناسایی تجارب زیسته لات‌ها برآمده است. به همین منظور با تعداد ۱۶ نفر از زندانیان جرایم خشن در زندان‌های مازندران مصاحبه انجام شده است. تحلیل متون حاصل از مصاحبه‌ها از طریق روش تحلیل گفتمان جیمز پل‌جی انجام شده است. از نتایج قابل توجه، علاوه بر تفاوت و تناقض در احساس و کنش و هویت و گفتمان این زندانیان در حالت‌های مختلف، می‌توان به این نکته کلی اشاره کرد که یادگیری و استمرار خشونت در میان این زندانیان به‌منظور کسب لذت و حظ کردن از حضور در میدان‌های ابراز وجود لاتی‌گری از طریق مختل کردن ارادی احساسات کنترل‌گر (چشم و ذهن) صورت می‌پذیرد که البته این وضعیت با مرور زمان و مشاهده اثرات پیروزی بخش در میدان‌های خشونت و لات‌بازی (در قالب هیاهو و سرو صدا کردن و رجز خوانی و قمه‌کشی) جلوه عینی خود را بازنمایی کرده است.

کلید واژه: تحلیل گفتمان، خرده فرهنگ جرم، تجربه لات بازی.

* دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی بررسی مسایل اجتماعی ایران، دانشگاه آزاد بابل

Email: heidari_noori@yahoo.com.

** دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی بابل (نویسنده مسئول)

Email: arf1348@gmail.com

*** دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی بابل

Email: asfajir@hotmail.com

**** استادیار گروه علوم اجتماعی، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

Email: ms.mehraeen@gmail.com

مقاله علمی پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۶/۲ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۹

مسائل اجتماعی ایران، سال یازدهم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۴۰۰، صص ۲۷۷-۲۹۷

۱. مقدمه و بیان مسئله

همواره در حوزه‌های علمی و پژوهشی شاهد این سؤال اساسی هستیم که رفتار انحرافی و کجروی اجتماعی تابع و مرتبط با چه عوامل و شرایطی است. این موضوع اندیشمندان مختلفی را با رهیافت‌هایی همچون، زیست‌شناختی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی به بررسی و پژوهش در خصوص مفاهیمی چون انحراف، جرم، بزه و آسیب‌های اجتماعی سوق داده است. به‌طور کلی تبیین‌های جامعه‌شناختی کجروی به سه بعد اساسی تأکید دارند: ۱- ساخت اجتماعی فراگیری که فرد درون آن قرار گرفته است؛ ۲- شرایط و موقعیت‌های اجتماعی منحصر به فردی که درون آن قرار گرفته است؛ ۳- شرایط و موقعیت‌های اجتماعی که فرد با آن مواجه می‌شود و گروه‌های خودی که فرد به آنها وابستگی دارد.

همچنین با بررسی رویکردهای نظری گوناگونی که به تبیین جرم پرداخته‌اند مشخص می‌شود که از دوره کلاسیک تا پست مدرن اخیر، چرخش گفتمان آهسته؛ اما پایداری پیرامون تلقی از جرم و تبیین آن رخ داده است. در دوره کلاسیک مجرم فردی عاقل و دارای اراده سالم فرض می‌شد که با گزینش فردی و به علت تصمیمات نادرست دست به ارتکاب جرم می‌زد. در رویکرد اثباتی، نگرانی نظریه‌پردازان به شناخت افراد مجرم و روشن ساختن ابعاد و ویژگی‌های اساسی تر بیولوژیک، عملکرد روانشناختی معطوف می‌شود و آنان سعی می‌کنند با تقسیم‌بندی افراد جامعه به متعادل و غیرمتعادل، پدیده جرم را تبیین نمایند. در نظریات مدرن، عوامل اجتماعی پیدایش جرم مورد توجه بیشتری قرار می‌گیرند، اما نظریات انتقادی به صورت ریشه-دارتری بر نقش جامعه در پدیده مجرمانه و تعریف آن تأکید می‌ورزند و در نهایت نظریات پست مدرن به صورت کلی جرم را برساخته ذهنیت، زبان و قدرت دانسته و حقیقت وجودی آن را زیر سؤال می‌برند (نیازی، ۱۳۹۳: ۷۱).

با توجه به رویکردهای مختلف ذکر شده، به نظر می‌رسد پدیدارشناسی جرم و مجازات انسان‌ها موضوع و رویکردی قابل توجه در پژوهش‌های جامعه‌شناختی باشد در توضیح اهمیت پژوهش‌های پدیدارشناختی، موس‌تاکاس در کتاب شیوه‌های پژوهش پدیدارشناختی با نقل قول از پاتون^۱ در وصف ارزش‌های تحقیق کیفی از نوع مشاهده مشارکتی، شش اصل را برمی‌شمارد: ۱- محقق قادر است زمینه و بستری را که در آن مردم زندگی می‌کنند و فعالیت‌هایشان را با هم به اشتراک می‌گذارند فهم کند؛ ۲- تجربه دست اول محقق را قادر می‌سازد تا کشف و استنباط (استنتاج) بر آنچه که مهم است؛ یعنی، هرآنچه که دلالت‌گر است گشوده باشد؛ ۳- محقق قادر است که به طور مستقیم فعالیت‌هایی را مشاهده کند و معانی را استنباط کند که

^۱. patton

در هوشیاری مشارکت‌کننده‌ها (حلقه پژوهش شونده) نیست؛ ۴- از طریق مشاهده مستقیم، محقق می‌تواند چیزهایی را بیاموزد و بیابد که چه بسا مشارکت‌کننده (گروه تحقیق) مایل به منکشف کردن و افشاکردنشان نباشند؛ اما وقتی که محقق همزیستی می‌کند اعتماد جلب می‌شود؛ ۵- محقق می‌تواند ادراکات خاص خودش را در فهم آن چیدمان خاص که اساسی است لحاظ کند؛ یعنی، محقق در اینجا بخشی از تحقیق می‌شود چون که فهم خود از چیدمان و مشارکت‌کنندگان را در نظر می‌گیرد؛ ۶- مشارکت و مشاهده دست اول، محقق را قادر می‌سازد تا از طریق تجربه مستقیم داده‌هایی را جمع کند و از این رو، قادر به فهم و تفسیر آن چیدمان و مشارکت‌کنندگان تحت مطالعه و ارزیابی خواهد شد (موستاکاس، ۱۹۹۴: ۱۲).

اما، موضوع این تحقیق، حاصل مشاهدات محقق به‌عنوان مددکار اجتماعی زندان و کار با مجرمان جوانی است که طی ۱۵ سال اخیر با جرایمی همچون ضرب و جرح عمدی، تهدید و تخریب و نزاع دسته جمعی وارد زندان‌های استان مازندران شده‌اند. لازم به ذکر است که بر اساس گزارش‌های منتشر شده و مقایسه آماری فراوانی پرونده‌های کیفری به تفکیک استان‌ها، مشخص می‌شود که جرائم خشونت‌آمیزی همچون ضرب و جرح عمدی، توهین، تهدید و تخریب در اکثر استان‌ها دارای فراوانی بسیار بالایی هستند (ایرنا ۲۰ شهریور ۱۳۹۷).

با نگاهی به آمار پرونده‌های کیفری در استان مازندران مشخص می‌شود که نزدیک به ۳۰ درصد از کل پرونده‌های مطروحه در محاکم قضایی استان مربوط به جرایم ضرب و جرح و تهدید و تخریب می‌باشد، این در حالی است که مازندران بر اساس مقایسه آماری با سایر استان‌های کشور در سال ۱۳۹۶ رتبه اول در پرونده‌های توهین، رتبه دوم، در جرایم ضرب و جرح عمدی و رتبه سوم، در جرایم سرقت را به خود اختصاص داده است (همان).

مجرمانی که در این تحقیق، هدف مطالعه قرار گرفته‌اند علاوه بر نرخ بالای تکرار جرم و بازگشت مجدد به زندان، در داخل زندان‌ها و نیز در اجتماعات محلی با تشکیل گروه‌های خودی شامل همسالان و جوانان هم طایفه‌ای، هم محله‌ای و همشهری، به تولید عناصر مادی و خرده فرهنگی، اقدام می‌کنند. وضعیت فیزیکی و بدنی لات‌ها به همراه نوع پوشش و آرایش سر و صورت، انواع خالکوبی‌ها، برپایی جشن‌های آزادی و دوره‌می‌های پس از آزادی، تولید انواع ترانه‌ها، موسیقی و رقص‌ها در وصف لیدرها و مهم‌تر ورود به فضای مجازی با تعقیب کنندگانی چند ده هزار نفری در طول سال‌های اخیر ضرورت انجام پژوهشی جامع و دقیق را تصویر نموده است. به همین منظور جهت طرح و بررسی پرسش اساسی، به سراغ مجرمان جوانی که در زندان‌های استان مازندران با جرایمی همچون ضرب و جرح عمدی با سلاح سرد و گرم، تهدید و تخریب و قدرت‌نمایی و نزاع دسته جمعی در حال تحمل حبس می‌باشند رفتیم که اصلی‌ترین شاخص این افراد با اجماع نظر کارشناسان امنیتی و انتظامی و قضایی و زندان‌ها، معروف

و برجسته‌بودن در فضای خرده فرهنگ مجرمانه و خشن می‌باشد؛ البته، نظر کارشناسان بر اساس میزان سابقه ارتکاب و تکرار جرم این افراد و نیز میزان اثرگذاری و فراوانی جذب هوادار در شهرهای استان (در طول سال‌های اخیر) جمع‌بندی گردید که این موضوع، نقشی اساسی در انتخاب نمونه‌های مورد نظر پژوهش داشته است. با این وصف، پرسش اساسی این پژوهش اینگونه مطرح می‌شود که زندانیان جوانی که در استان مازندران با جرایمی همچون ضرب و جرح عمدی، تهدید و تخریب و نزاع دسته‌جمعی که دارای مشخصات خرده فرهنگی خاص گروهی می‌باشند حالات احساسات و ادراکات این افراد در موقعیت‌های مختلف چگونه است؟

۲. مبانی نظری

از دهه ۱۹۳۰ به بعد، محققان اجتماعی به تدریج از مفهوم خرده فرهنگ به جای واژه باند استفاده کرده‌اند. از نظر ترشر هر باند نوعی خانواده خیابانی برای افراد عموماً جوان، جدا از خانواده محسوب می‌شود که حاصل بی‌تفاوتی بزرگسالان در قبال نیازهای جوانان بوده است. اعضای هر باند ساعات طولانی را همراه با یکدیگر می‌گذرانند و باند، گروهی از افراد محسوب می‌شوند که در وهله نخست به صورت خودجوش شکل می‌گرفتند و در مرحله بعد از طریق تضاد به یگانگی می‌رسیدند (ذکایی، ۱۳۸۶: ۴).

باندها از ترکیبی از نشانه‌ها و کالاهای فرهنگی به صورت آگاهانه برای ابراز هویت و یا سلیقه‌های خرده فرهنگی خود استفاده می‌کنند که اصطلاحاً در نظام نظری زیمل به آن بریکولاژ گفته می‌شود. دیگ هیبداچ در توضیح مفهوم بریکولاژ مفهوم ماد را مطرح می‌کند؛ به این معنا که چگونه کسانی که به فرهنگ ماد گرایش دارند، برخی کالاهای مصرفی را انتخاب می‌کنند و آنها را در متنی جدید و به گونه‌ای ترکیب می‌کنند که بیشتر با گرایش‌های خرده فرهنگی خودشان منطبق است تا با ارزش‌های مسلط جامعه. چنین شیوه انتخابی از کالاها و نمادها، در واقع مجالی را فراهم می‌ساخته تا جزمیت و اقتضانات خشک و جدی فرهنگ مسلط به سوژه‌ای برای خنده و تمسخر تبدیل شود و تصویر طنزآلودی از واکنش‌های خشن و تحمل‌ناپذیر آن ارائه شود. چنین عمل کارناوالی جوانان را از میدان و صحنه کارناوال برای نمایش و معرفی خرده فرهنگ‌های خاص خود که ممکن است در فرهنگ رسمی به رسمیت شناخته شود و یا علناً به آن اعتراض شود استفاده کنند. استراتژی‌های مورد نظر در نظام منطقی کارناوال شامل به سخره گرفتن، تقلیدی‌گری و یا وارونه‌سازی می‌باشد.

بریک، جامعه‌شناس انگلیسی، خرده فرهنگ را واکنشی تاریخی به مدهای فرهنگی ساختاری دانسته و شکل‌گیری آنها را ناشی از تلاش هر نسل برای حل مشکلات ساختاری می‌-

داند که اعضای آن نسل به طور دسته جمعی تجربه می کنند. برای نظریه پردازان خرده فرهنگ در آمریکا و به ویژه کارکردگرایانی چون پارسونز و مرتن و ایزنشتات و محققان حوزه مکتب شیکاگو، خرده فرهنگ حاصل تعامل فرهنگ طبقات پایین و نظام مسلط اجتماعی و فرهنگی است و این در حالی است که محققان بریتانیایی و به خصوص نظریه پردازان مکتب فرهنگی بیرمنگام، خرده فرهنگ را حاصل دیالکتیک بین نظام مسلط سرمایه داری و فرهنگ طبقات کارگر تعریف می کنند (همان، ۷۹).

تورنتون در کتاب خود موسوم به فرهنگ های باشگاهی با تاسی از مفهوم سرمایه فرهنگی پیر بوردیو می گوید ایدئولوژی های خرده فرهنگی وسائلی به شمار می آیند که جوانان به کمک آن تصویری از خویش و دیگر گروه های اجتماعی به دست می آورند تا شخصیت متمایز خود را ابراز کرده و تمایز خود را از توده های تفکیک نشده، تأیید کنند. تورنتون معتقد است که سرمایه خرده فرهنگی می تواند خصلتی متعین و نیز متجسم یابد. بدین ترتیب، همان طور که کتاب، نقاشی و فیلم، سرمایه فرهنگی موجود در خانواده را نمایش می دهند، مدهای اصلاح موی سر یا قفسه صفحات موسیقی، صورت های عینی سرمایه خرده فرهنگی را به نمایش می گذارند (همان، ۱۰۵).

خرده فرهنگ آینه ای از شرایط و تحولات جامعه خویش است به طوریکه شکل گیری خرده فرهنگ هیپی های دهه ۶۰ آمریکا واکنشی در مقابل بی عدالتی اجتماعی، محرومیت، کنار گذاشته شدن طبقه کارگر از فرصت های مصرف و موفقیت تعریف شده در جامعه سرمایه - داری بود و یا خرده فرهنگ پانک های دهه ۷۰ مظهری از خشم و اعتراض اعضای این گروه از اخلاقیات سنتی، نظم و قانون و به زعم برخی اعتراض به ساختارهای موسیقایی موجود بود که تجلی خود را در پوشش ناهمگون و انتخاب رنگ ها و طرح های غیر متعارف نشان می داد (همان، ۵۰). در هر شکل، خرده فرهنگ ها، علیرغم مشاهده معانی مشترک با فرهنگ کلان، سیستم منحصر به فردی از دانش، اعتقادات، رفتارها و آداب و رسومی خاص وجود دارد که اعضای براساس تعامل بین گروهی به آنها ارجاع می دهند (هانت، ۲۰۰۸: ۱۱۲).

با این وصف، پژوهش های متعددی در حوزه خرده فرهنگ مجرمانه و لات ها انجام شده است. پژوهش علیخواه (۱۳۹۱) نشان داد که در پس خرده فرهنگ ماشین رانی جوانان، فرآیند هویت یابی ابراز وجود در برابر دیگران و جلب توجه جنس مخالف قرار دارد؛ البته، تأثیر کمبود زیرساخت های فرهنگی و فضاهای تفریحی در سمت و سو دادن به این رفتار مشهود است. براساس یافته های پروین (۱۳۹۴) فقر و ارزشمندی فقر، هیجان خواهی و لذت جویی، بی توجهی به قانون، اینجا و اکنون بودن و عدم تمایل به آینده نگری مؤلفه های اصلی خرده فرهنگی غربتی ها (گروهی از حاشیه نشین ها) هستند. یافته های تحقیق رجبو (۱۳۹۵) حاکی از آن است

که زبان کارناوالی جوانان نظم مسلط هنجارها و نهادهای اجتماعی را به چالش می‌کشد و در برابر ارزش‌ها و هنجارهای ایدئولوژیک مسلط به شکلی پنهان مقاومت می‌ورزند (رجبلو، ۱۳۹۵).

همچنین صادقی و قادری (۱۳۹۱) در تحقیقی با عنوان ارزیابی پیامدهای اجتماعی برنامه‌های پیشگیری از جرم در فضای عمومی شهری (نمونه موردی پدیده آرازل و اوباش) علاوه بر تعریف مفاهیم حوزه جرایم خشن، به مفاهیم مرتبط با خرده فرهنگ خشونت پرداخته و همچنین هویت‌یابی و سازمان‌یافتگی مجرمان خشن را از پیامدهای منفی طرح ارتقای امنیت اجتماعی نیروی انتظامی برشمارده است. فرهنگ پانک در مقاله خود خرده فرهنگ را به عنوان پاسخی به شرط پسامدرنیت که به عنوان یک بحران معنایی ناشی از کالایی شدن زندگی روزمره است؛ تعریف می‌کند اشکال پاسخ پانک به بحران معنایی به دو بخش ۱- فرهنگ ساختارشکنی و ۲- فرهنگ اصالت تقسیم‌بندی می‌شوند (رایان مور، ۲۰۱۰: ۱۵۴). نظریه‌های پدیدارشناسی جرم و جنایت عنوان مقاله‌ای است که این مقاله به جنبه‌های متمایزکننده نظریه‌های پدیدارشناختی جرم با سایر معرفت‌شناسی‌های مرتبط با جرم‌شناسی می‌پردازد از جمله می‌توان به شیوه‌های کاری نظریه‌پردازانی چون، گافمن بگره شاو و مکاکی اشاره کرد (رافائل، ۲۰۱۲: ۸۹). اما آنچه که در این پژوهش‌ها برای بررسی خرده فرهنگ مجرمانه، از نگاه پژوهش‌گرایانه محققین داخلی و خارجی غافل مانده است بررسی خرده فرهنگ مجرمانه لات-هاست که خرده فرهنگ مجرمانه، مبنایی هویتی برای لات‌ها ایجاد نموده است.

در این پژوهش با توجه به پیشینه فوق، محققان در صدد هستند که مسئله تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات بازی را با رویکرد پژوهشی پدیدارشناسانه مورد بررسی قرار دهند. به همین منظور، مسئله ارتکاب جرایم خشن و فعالیت‌های مبتنی بر خرده فرهنگ مجرمانه، بر اساس تجربه زیسته مجرمان خرده فرهنگ لات، مورد بررسی عمیق قرار گرفته است. برای شناسایی ابعاد تجربه زیسته مجرمان دارای تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات، سعی شده است تا با اتخاذ رویکرد پدیدارشناسی، زوایای پیدا و پنهان و نظام معانی و بیانی خرده فرهنگ مجرمانه لات-بازی مورد واکاوی قرار گیرد. در نهایت آنچه بر اساس نظریه‌ها و پیشینه مورد نظر در این پژوهش حائز اهمیت است توصیف ساختار ذهنی و ادراکی زندانیانی است که دارای هویتی خاص می‌باشند و علاوه بر برجسته بودن برخی مفاهیم و کنش‌ها و نوع روابط انسانی در میان این هویت، نظام معرفتی و گفتمان خاص و ویژه این قشر از جامعه، از جمله اهداف انجام این پژوهش است.

۳. روش شناسی

به منظور مطالعه درک لایه‌های عمیق معنایی تجربه‌های زیسته زندانیان جرایم خشن از روش پدیدارشناسی استفاده شده است. با استفاده از تکنیک مصاحبه عمیق (مصاحبه‌نامه نیمه ساختاریافته)، داده‌های تحقیق گردآوری شد. جامعه آماری پژوهش را مجرمین خشن و خطرناک زندان‌های استان مازندران تشکیل می‌دهند که ۱۶ نفر آنها به‌عنوان نمونه، انتخاب شدند. به منظور بررسی پرسش اساسی، با مجرمان جوانی که در زندان‌های استان مازندران با جرایمی همچون ضرب و جرح عمدی با سلاح سرد و گرم، تهدید و تخریب و قدرت نمایی و نزاع دسته جمعی در حال تحمل حبس بودند، ارتباط گفتگو شد. بر اساس اجماع نظر کارشناسان امنیتی و انتظامی و قضایی و زندان‌ها، معروف بودن افراد در خرده فرهنگ مجرمانه، سابقه ارتکاب به جرم و تکرار آن و نیز میزان اثرگذاری و فراوانی جذب هوادار در شهرهای استان (در طول سال‌های اخیر) به‌عنوان معیار انتخاب نمونه پژوهش در نظر گرفته شد (جدول شماره ۱).

بنابراین از نمونه‌گیری هدفمند شدید یا حاد که بر آن اساس پژوهشگر با مشارکت کنندگانی مصاحبه می‌کند که به طور مستقیم پدیده مورد نظر را تجربه کرده‌اند، استفاده شد. بر اساس تعداد نمونه مورد اجماع در تحقیقات کیفی که بین ۵ تا ۲۵ نفر است (محمدپور، ۱۳۹۲: ۳۸) در این مطالعه با ۱۶ نفر از کسانی است که تجربه دست اولی در مورد پدیده مورد مطالعه داشتند، گفتگو شد. این تعداد بر مبنای اشباع داده‌ها تا زمانی ادامه یافت که احساس کردیم اطلاعات جدیدی حاصل نمی‌شود و مطالعه به اشباع نظری رسیده است. از داوری ۶ نفر از مصاحبه شونده‌گان برای اطمینان از صحت کدها، مضامین و مقولات استفاده شد.

شیوه گردآوری و تحلیل داده‌ها: تحلیل داده‌های خرده فرهنگ خشونت و جرم که

بر اساس مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختاریافته گردآوری شد با استفاده از شیوه تحلیل متن (گفتمان) جیمز پل جی صورت گرفت. از نظر پدیدارشناسان، شیوه شناخت واقعیت در علوم اجتماعی عبارت است از بررسی منطق زبان، برهمین اساس پدیده اجتماعی به جای تبدیل شدن به عدد، رقم، نرخ و میزان (منطق ریاضی) به (منطق زبان) یعنی متن، روایت، داستان و کتاب تبدیل می‌شود. بر همین اساس، برای تحلیل داده‌ها و ارائه یافته‌ها شیوه تحلیل گفتمان پل جی به کار گرفته شد. پل جی با تاسی از نظریه زبان‌شناسی هالییدی معتقد بود که مردم در پاسخ به سه نیاز زبان را به کار می‌برند: ۱- مردم زبان را بکار می‌گیرند تا تجربه‌هایشان از خود و جهان را بیان کنند؛ ۲- مردم زبان را بکار می‌گیرند برای ایجاد رابطه و ۳- ما زبان را بکار می‌گیریم تا بتوانیم یک گفتمان منسجم بسازیم (به نقل از مهرآیین، ۱۳۹۶: ۱۲).

بر این اساس از نظر پل جی^۱ زبان به انجام کنش‌های متفاوتی مانند اهمیت بخشیدن به امور مختلف، عمل و کنش‌های متفاوت، هویت سازی، تقسیم خیر و شر، ایجاد روابط انسانی، خلق یک نظام زبانی-معرفتی می‌پردازد. (پل جی، ۲۰۰۵: ۷۹).

در این پژوهش، پس از انجام مصاحبه‌ها و ثبت روایت‌های زندانیان، مصاحبه‌ها به متن تبدیل شد و برای تجزیه و تحلیل متن حاصل، از الگوی تحلیل متن جیمز پل جی استفاده شد. مشخصات کلی پاسخگویان در جدول شماره (۱) آمده است.

جدول شماره ۱: مشخصات کلی پاسخگویان

ردیف	محل اقامت (زندانی)	سن	تحصیلات	وضعیت تاهل	شغل	نوع جرم	میزان مجازات	تعداد سابقه کیفری
۱	ساری	۳۳	دیپلم	طلاق- یک فرزند	نمایشگاه ماشین	درگیری با سلاح سرد و گرم	۵ سال حبس	۷ بار
۲	ساری	۳۱	راهنمایی	طلاق	سنگ کار	قتل شبه عمد	حبس و دیه	۴ فقره
۳	قائم شهر	۲۸	دیپلم	مجرد	بیکار	درگیری و قدرت نمایی و اخلال در نظم	۵ سال حبس	۵ سابقه
۴	قائم شهر	۲۹	دبیرستان	مجرد	بیکار	درگیری ضرب و جرح	۴ سال حبس	۸ سابقه
۵	قائم شهر	۳۰	دیپلم	جدایی از همسر	بیکار	اخلال در نظم درگیری با پرداخت دیه	۶ سال حبس	۱۰ سابقه
۶	بابل	۲۳	راهنمایی	مجرد	بیکار	درگیری و اخلال در نظم	۴ سال حبس	۳ سابقه

^۱-Paul gee

۷	نور	۳۱ سال	راهنمایی	متاهل	آزاد	قتل عمد در نزاع دسته جمعی	دیه و قصاص	۶ سابقه
۸	بابل	۳۸	ابتدایی	متاهل	بازاری	درگیری و اخلال در نظم	دیه و حبس	۱۰ سابقه
۹	نوشهر	۳۶	دبیرستان	جدایی از همسر	مکانیک	قتل عمد در نزاع دسته جمعی	قصاص و دیه	۴ سابقه
۱۰	نوشهر	۳۰	دبیرستان	مجرد	بیکار	قتل عمدی در نزاع جمعی	قصاص	۵ سابقه
۱۱	نوشهر	۴۲	ابتدایی	متاهل	بیکار	درگیری	۵ سال حبس	۱۲ سابقه
۱۲	نوشهر	۳۵	ابتدایی	مجرد	بیکار	درگیری و چاقو کشی	۱۰ سال حبس	۸ سابقه
۱۳	آمل	۳۱	دیپلم	مجرد	بیکار	نزاع دسته جمعی	۳ سال حبس	۱۰ سابقه
۱۴	آمل	۲۹ سال	ابتدایی	مجرد	آزاد	نزاع دستخجمعی و قتل	قصاص	۶ سابقه
۱۵	ساری	۳۲ سال	دبیرستان	متاهل	آزاد	نزاع دسته جمعی و اخلال در نظم	۱۰ سال حبس	۷ سابقه
۱۶	نور	۲۸ سال	ابتدایی	مجرد	بیکار	نزاع و قمه کشی	۵ سال حبس	۷ سابقه

۸. یافته‌های تحقیق

هویت‌هایی که توسط افراد خلق شده است: همیشه از زبان برای ساختن هویت استفاده می‌شود. در خلال مصاحبه، زندانی در حین پاسخ به سؤالات علاوه بر انتقال اطلاعات دارد سوژهٔ زبانی بودن خود را معرفی می‌کند و هویتش را به ما می‌نماید. برای شناسایی هویت‌ها و سوژه‌های زبانی منتج از پاسخ زندانیان باید گرامر و واژه‌های زبانی توأمان مورد توجه قرارگیرد. هویت‌های خلق شدهٔ زندانیان مذکور در حالت‌ها و موقعیت‌های مختلف در جدول شماره ۲ منعکس می‌باشد:

جدول شماره ۲: مفاهیم و مقولات مرتبط با خلق هویت

حالات	هویت‌های خلق شده
غم	سردرگم، افسرده، انسان بیقرار، خسته از هیاهو، در جستجوی بازگشت به خویش
تنهایی	متعصب و خانواده دوست، نا امید، غیرتی و ناموس پرست، خسته از حبس
شادی	مدعی خیر جمع، زیاده خواه، تودار و شاد مقطعی، انسان پشت صحنه نشین
ترس	شجاع و چاره نیاندیش، جیگردار، دلواپس خانواده، ته خطی و غرق در نقش لاتی ناامید و بریده از همه جا و همه کس
خشم	دعوایی، تک رو، خشن، مقطعی، غیر قابل پیش‌بینی، طغیانگر آنی، کاربرد در به اتمام رساندن انتقام
عبادت	عاشق دعا و عبادت در خلوت عاشق نماز انفرادی و خلوت، دلگیر از خدا و روزگاری اعتماد به عبادت
ملاقات	شوخ طبع مسئولیت پذیر، والد دوست، مطرود از نگاه خانواده، عدم تعلق بدلیل ریاضت داوطلبانه، وابسته به زن (مادر و همسر) رنجور از پدر
عاشقی	بی‌اعتماد، مقصر طلاق، مخالف زن پسر باز، انسان زن ستیز، انسان ماجراجو، انسان فراری از عشق
بی‌پولی	مطمئن از رفقای با معرفت، استقلال مالی، انسان تودار، دست دراز نکردن سرکوبگر نیاز، مستقل، فخر پشتوانه پدر و برادر، خودخواه و مغرور
درد و دل کردن	دلسوز اعدامی‌ها، خود دار و تودار، انسان رفیق باز، مشکوک به هم بند، انسان با تجربه، راز دار و تودار، انسان بی‌عاطفه، خسته از فشار جمع و رفیق، انسان خود خور و بد بین، تک رو و بدون جفت
بیماری و مرگ عزیزان	نگران همیشگی مادر، سرد و بی روح، مسئولیت پذیری بالا، وابستگی شدید به خانواده، خودزن، مدعی مسئولیت‌پذیر، بیقرار از مرگ عزیزان
کشته شدن دوست	عذاب کشیده، بی احساس، معتقد به تقدیر و سرنوشت، تقدیر گرا، انسان بیقرار، مشکل گشای خانواده و دوستان بعد از مرگ و در مراسم ترحیم

بخش‌هایی از واقعیت که افراد به آنها اهمیت بیشتری داده‌اند: بر اساس شیوهٔ تحلیل متن پل جی، مشارکت کنندگان در تحقیق در انتقال اطلاعات واژگان خاصی را برجسته می‌-

کنند؛ یعنی، افراد در قالب کدام کلمات و اصطلاحات اطلاعاتشان را درباره جهان به ما انتقال می دهند. بخش هایی از واقعیت که مورد تأکید بوده در جدول شماره ۳ قابل مشاهده است.

جدول شماره ۳: مفاهیم و مقولات مرتبط با واقعیت برجسته و مورد اهمیت افراد

حالات	اصطلاحات برجسته شده
غم	احساس دل‌تنگی برای اطرافیان، حسرت از زندگی کردن در آزادی، ناامیدی، بی تفاوتی و درماندگی، بیخوابی حسادت آزادی دوستان
تنهایی	حسرت در کنار خانواده بودن، احساس درماندگی، وسواس تاریخ آزادی، فکر مردن و خسته از بازخواست مادر، احساس رضایت از تنهایی
شادی	اولویت شادی جمع، احساس سرخوشی کودکانه، شادی بی محتوا، موقتی بودن شادی، خنده غم آلود، شادی مقطعی و گذرا، ناامیدی، تلاش برای بی غم دنیا شدن
ترس	نترسیدن از هیچکس و حتی از خدا، هراس از مرگ عزیزان، نگرانی از سرنوشت، احساس معدوم شدن ترس بدلیل مشاهده قتل و اعدام
خشم	حساس بودن به فحش ناموس، متعصب بودن نسبت به برخی مسایل خانواده و محله
عبادت	احساس بی تفاوتی، بی معنایی عبادت، بی اثر بودن عبادت
ملاقات	احساس دل‌بستگی به مادر، تأثیر پذیری از مادر، غمخواری بیشتر مادر
عاشقی	دوری و بی تفاوتی و بی معنایی نسبت به مقوله عشق، فقدان ارتباط با جنس مخالف
بی پولی	احساس بی نیازی و ادعای کم توقعی، وجود کمک های داوطلبانه و مستمر دوستان، حمایت خودجوش دوستان، احساس سخت بودن دست دراز کردن نزد دیگران
درد و دل کردن	احساس نفرت و دوری از درد و دل، احساس پشیمانی، اهمیت رازداری در عالم رفاقت
بیماری و مرگ عزیزان	احساس ناراحتی و بیقراری شدید و از خود بیخود شدن بخاطر عزیزان، دلواپسی مادر، احساس پیش مرگی مادر، زجر ناشی از مرگ مادر
کشته شدن دوست	عادی و طبیعی بودن منطبق با تقدیر و سرنوشت

مجموعه ای از کنش ها که افراد به آنها تأکید کرده اند: تعامل یا رابطه از جنس کاری انجام دادن است در واقع جدول شماره (۴) مشخص می گردد که زندانیان مذکور، مجموعه کنش هایی را برای ابراز وجود و بیان حالات احساسی خود در فرم زبان، تولید و بیان می کنند که در جدول شماره (۴) این کنش های زبانی و بیانی آورده شده است.

جدول شماره ۴: مفاهیم و مقولات مرتبط با مجموعه کنش ها

حالات	کنش ها (زبان دارد کاری می کند)
غم	حسرت و آه و افسوس گذشته، پشیمانی و درماندگی، سختی جبران گذشته، ناراحتی و نفرت از همه چیز، عذاب وجدان در مقابل والدین و بخصوص مادر،

یأس و ناامیدی	
تنهایی	کسب تجربه از اشتباهات گذشته و ته خطی، مستأصل بودن و تنفر از همه چیز و همه کس، مقاومت در بازگشت به وضعیت عادی زندگی و دوری از جمع، فکر کردن به خودکشی
شادی	احساس مقطعی بودن حضور در شادی جمعی، الکی خوش بودن (تظاهر به خوشی و شادی کردن)
ترس	ته خطی بودن، عمیق بودن انتقام، نترسیدن از هیچ چیز و هیچ کس، ادعای بی رقیب بودن
خشم	عواقب کار را ندیدن، مختل کردن اراده و اختیار
عبادت	بی تفاوتی و بی معنایی، بی اهمیتی به مقوله در حیات، آنها، گله مندی از دست روزگار، مشهود نبودن تأثیرات عبادت و دعا
ملاقات	تلاش برای قطع وابستگی به دیگران، حفظ ابهت پدر، تداوم ارتباط عاطفی با مادر
عاشقی	بی تفاوتی نسبت به عشق، بی معنایی عشق، حسرت و پشیمانی بابت دوری از عشق، مقصر دانستن خود،
بی پولی	بی توقع و بی خیال مسائل مالی، می دانند ولیکن دور اندیشی در انتخاب دوست، اظهار غرور و افتخار در برآورده کردن نیازهای مالی توسط دوستان
درد و دل کردن	درد و دل کردن، همدلی و همزاد پنداری
بیماری و مرگ عزیزان	طبیعی بودن رسم روزگار در خصوص مرگ، وابستگی زیاد از حد به مادر، نگرانی و بیقراری مفرط
کشته شدن دوست	اظهار تأسف شدید، طبیعی بودن سرنوشت و تقدیر خود و دوستانشان

افراد چه ارزش ها و اهمیتی برای واقعیت قائل شده یا آن را از چه ارزش و امتیازی

محروم کرده اند: از نظر پل جی، زبان سیاست است؛ یعنی در زبان، همواره تقسیم کردن خیر و شر وجود دارد. در جدول زیر مشخص شده که ارزش های خیر و شر مدنظر افراد مذکور در قالب چه واژگانی و اصطلاحاتی نمایان می شود. به عبارت دیگر، زندانیان متعلق به خرده فرهنگ لات بازی، خیر و شر را چگونه تعریف می کنند.

جدول شماره ۵: مفاهیم و مقولات مرتبط با ارزش های خیر و شر

حالات	ارزش ها (خیر و شر)
غم	زندانیان تخریب کننده، بی ارزشی زندگی، تحمل آدم های بدجنس در زندان، تقسیم دوست به رفیق ته دلی و نا رفیق، دنیا پر از غم و زجر، غیر ممکن بودن کنترل خود، مرگ فرجام سرنوشت دعوایی ها، برگشت ناپذیری راه لاتی

تنهایی	اولویت ناموس، سرنوشت از ابتدا بد نوشته شده، تحمیل سختی زندان برای خانواده-ها، امکان معجزه برای یک لات ته خطی، ریسک بالای آخر خطی‌ها، نیرزدن لذت هیاهوی طرفدارها به زجر لات بازی، فکر انتقام و حذف دشمنان، اعتقاد به فقدان درک انسان زجر کشیده
شادی	ارزش داشتن شاد کردن زندانیان، اعتقاد به تاوان عمل، اولویت نیاز مادی در وجود انسان‌ها، داشتن ظاهری شاد و درونی گریان، جدی شدن در جمع بخاطر حفظ آبرو، وجود نداشتن شادی واقعی، معنا نداشتن شادی بخاطر حبس بلند مدت
ترس	دست روزگار یعنی شر از سوی خداوند، درک متقابل زندانیان بدبخت و خانواده‌ها، احساس با تأخیر ترس از پیامد احتمالی کارها، تلاش برای جبران خسارت برای والدین، اهمیت ترس بخاطر حفظ جان، معنا نداشتن ترس برای چاقوکش و دعوایی، نترسیدن لات در مسیر زجر و سختی‌ها، یکه‌تازی و بی‌رقیب بودن ناشی از نترسیدن
خشم	با ارزش بودن جنگ برای ناموس و غیرت و مقابله با فحاشی، ندیدن هیچ چیز در زمان خشم، حقیر و کوچک شدن ذهن آدم‌ها، خسته شدن لات‌ها به مرور زمان، ترسو، مجهول بودن عامل خشونت برای لات‌ها، خلوت گزیدن راه حل کنترل خشونت، الزامی بودن تخلیه خشم لات. غیر قابل کنترل شدن بخاطر خود بی‌زاری و نترسیدن، خشونت تنها راهکار بالآمدت در لات بازی
عبادت	ارزشمند بودن نماز خواندن برای دعا در حق فرد کشته شده در راه ناموس، تناقض در نگرش نسبت به خداوند (خدا پاسخ پیام‌های انسان در نماز را می‌دهد. نمیدانم اصلاً خدایی وجود دارد یا نه، زمان مشکلات و گره زندگیم نماز کمک می‌کند، عبادت کردن هیچ حاصلی ندارد)، تلاش برای مردم آزار نبودن، اعتقاد به عدم حمایت خداوند از لات‌ها
ملاقات	ارزشمند بودن تقسیم دلخوشی‌ها با اطرافیان و دوستان، حفظ ناموس حتی به قیمت جان، تراکم بدبختی لات‌ها، نیاز به دوستان در زمان مرخصی و خوشگذرانی، اختلاف خانوادگی ناشی از اعتماد سوزی، تسلیم شدن لات در مقابل مادر
عاشقی	مهمتر بودن والدین نسبت به همسر، دروغ بودن عشق، معنا نداشتن عشق و عاشقی به زنی غیر از مادر، مخصصه بزرگ تنهایی همسر برای زندانی، تجربه ناشی از عبرت از اشتباهات، همسر بعنوان سنگ صبور، فقدان اعتماد به دختر، فقدان درک متقابل از عشق
بی پولی	هزینه بالای انتخاب رفیق خوب، اعتقاد نداشتن به درآمد حاصل از قاچاق، روی پای خود ایستادن، دوست حامی ارزشمند، مرسوم بودن کمک مالی دوست و برادر، تعیین عیار آدم‌ها با میزان توقعات‌شان، عدم تقاضای کمک از سوی لات، تأکید بر فقدان نیاز مالی در انگیزه جرم
درد و دل‌کردن	با ارزش بودن همدردی با اعدای‌ها، افشا شدن راز با درد و دل کردن، ضعف شدن در مقابل مردم، واجب بودن درد و دل کردن با وجود همه دهن لقه‌های زندان، ناکافی بودن خانواده در حل مشکلات، عدم افشای راز توسط آدم لات و قوی، عدم اعتقاد به وجود رفیق ته دل‌ی رازدار، عدم اعتماد به آدم‌های کثیف و جایزه بگیر
بیماری و مرگ عزیزان	احساس مقصربودن در سرنوشت خانواده، تمام نشدن دلواپسی و نگرانی برای اطرافیان، عادی بودن مرگ عزیزان، قطعیت مرگ، قوی و مسئولیت پذیر بودن، بی-

معنابودن زندگی بدون پدر	
شکست ناپذیری گنده لات‌های محله، حتی پس از مرگ، ارزشمند بودن لات‌های مردم‌دار و بی‌ارزش بودن لات‌های مردم‌آزار، همیشگی و تمام نشدنی دلواپسی و نگرانی برای اطرافیان، بی‌ارزش بودن لشکرکشی در لات‌بازی، همدردی یکسان نسبت به قاتل و خانواده مقتول دوست، سرنوشت نافرجام، تأثیر مشاهده اعدام بر سبکبالی و کاهش خشونت و بی‌احساس شدن، پایان حضور در فضای لاتی یا مرگ یا اعدام (قاتل یا مقتول)	کشته شدن دوست

روابط مثبت و منفی ایجاد شده میان انسانها: جدول شماره (۶) به شناسایی رابطه‌های میان اشخاص اختصاص دارد و نشان می‌دهد که زندانیان نمونه تحقیق رابطه میان خود و انسان‌ها را در قالب چه رابطه‌ای توصیف می‌کنند.

جدول شماره ۶: مفاهیم و مقولات مرتبط با روابط انسانی (مثبت و منفی)

روابط مثبت و منفی	حالات
جمع‌گریزی و عدم تحمل آدم‌های بدجنس	غم
هواخوری پراز درد و رنج، تراکم تنهایی، انبوه جمعیت رنجور	تنهایی
محافظه‌کارانه بودن در برقراری ارتباط با جمع شاد، اعتقاد به فرجام بد شادی جمعی لات‌ها	شادی
موقتی بودن احترام دو طرفه، ظاهری بودن احترام متقابل، ته دلی نبودن	ترس
موقتی بودن رابطه انسانی با سایرین در زمان خشم، کوتاه مدت بودن فاصله کینه و عفو در روابط انسانی. محافظه‌کاری و کنترل موقتی خشم خود، تلاش موقت برای تحمل و انعطاف‌پذیری در برقراری روابط، پایان نیفتن عطش خشم و خشونت	خشم
ارزش‌های مثبت عبادت، خروجی‌های اثرات دعا و نماز، خروجی کم عبادت	عبادت
ارزش‌های مثبت و برجسته در برقراری رابطه با خانواده در زمان ملاقات و تلفن بیشتر معطوف به والدین می‌گردد که البته بیشترین میزان دلتنگی و دلبستگی مربوط به مادر می‌باشد.	ملاقات
بی‌معنایی و قطع رابطه با معشوقه، لایق ندانستن جماعت زنان و یا دختران در برقراری رابطه، پررنگ بودن زن‌گریزی در میان حالات این افراد، وجود عشق و روابط عاطفی عمیق با مادر در میان اکثر این افراد	عاشقی
طبیعی بودن و مرسوم بودن کمک دوستان در زمان گرفتاری به صورت خودجوش و داوطلبانه	بی‌پولی
بی‌معنایی رابطه انسانی در مقوله دردودل کردن است؛ چون هر چه بدبختی کشیده‌اند از رفیق بوده است و دیگر معنایی ندارد که انسان راز خود را به دوست بگوید	درد و دل‌کردن
رابطه متناقض و بینابینی، دوراهی عاطفی، عذاب وجدان، بی‌تابی مضاعف	بیماری و مرگ عزیزان
طبیعی بودن سرنوشت لات‌ها و دوستان، فداشدن با تحریک جمع، جو انفجارآمیز	کشته شدن دوست

چه نظام معرفتی توسط افراد خلق شده است: از دیگر کنش‌ها و پیامدهای زبان، این گزاره است که زبان یک، بازی است که از خود یک نظام معرفتی می‌سازد. براساس جدول زیر سعی در شناسایی و معرفی این موضوع هستیم که افراد مورد پژوهش از طریق زبان یک گفتمانی را می‌سازند که در واقع این گفتمان، کلیت دانش و معرفت و دنیای دانش زبان شناختی آنها را به ما معرفی می‌کند. در جدول شماره (۷) ساختن کلیت دانش و معرفت و دنیای زبان شناختی مصاحبه شوندگان تشریح شده است.

جدول شماره ۷: مفاهیم و مقولات مرتبط با خلق نظام معرفتی

حالات	هویت های خلق شده
غم	گفتمان متناقض و با شک و تردید از امید به آینده
تنهایی	در تنهایی گفتمان این افراد بیشتر حول گفتمان تعصب و ناموس پرستی جفای جامعه و روزگار، گفتمان ناامیدی، فقدان تحمل و گفتمان نفرت و انتقام شدید
شادی	در شادی بیشترین گفتمان این افراد حول پوچی و بی معنایی شادی کردن، زیاده خواهی و سودجویی، آینده نامعلوم، دورهمی بی خیال کننده و موقت
ترس	گفتمان متناقض ترس و گله از روزگار، گفتمان عمیق شدن نقش، جبران خسارت در پی ندامت، ترس مصلحتی، هراسیدن ترس از لات و ته خطی بودن
خشم	گفتمان ناموس پرستی و گفتمان فحاشی خشونت بار، گفتمان پوچی دنیا در جستجوی سکوت برای کنترل خشونت و گفتمان انتقام عمیق و از جان گذشته و نیز خشم سودآور و نظم دهنده
عبادت	گفتمان شک و انتظار بیهوده از خروجی عبادت گفتمان عبادت انفرادی و در تنهایی و گفتمان حضور در مناسک عزاداری
ملاقات	گفتمان ناموس پرستی و گفتمان انتقال بدبختی به خانواده و گفتمان عشق به مادر و رفیق بامرام
عاشقی	گفتمان بی معنایی عشق، ارضای جنسی نامتعارف، گفتمان نابسامانی خانوادگی و گفتمان خیانت
بی پولی	گفتمان غرور و استقلال مالی، گفتمان کمک خودجوش دوستان، بی توقعی و بی نیازی به هیچ کس، تمرین بی توقعی مالی
درد و دل کردن	گفتمان همدلی هم سرنوشتان، گفتمان مقاومت در افشای راز
بیماری و مرگ عزیزان	گفتمان غرور و استقلال مالی، بی توقعی و بی نیازی به هیچ کس، تمرین بی توقعی مالی
کشته شدن دوست	گفتمان عادی سازی مرگ و تقدیرگرایی، بی تفاوتی در مقابل دیگران، گفتمان بی معنایی مرگ دوست، گفتمان عادی شدن مرگ عزیزان

۵. بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق با استفاده از رهیافت پدیدارشناسی به عنوان یکی از شیوه‌های پژوهش کیفی در پی فهم تجربه زیسته یا ادراک زندانیان جرایم خشن (دارای تعلق خاطر به خرده فرهنگ لات‌بازی) شکل گرفت. پدیدارشناسی ساختارهای تجربه آگاهانه را آن‌چنان‌که از منظر سوژکتیو یا اول شخص تجربه می‌شود؛ همراه با شرایط مرتبط تجربه، موضوع بررسی قرار می‌دهد. پدیدارشناسی مطالعه دنیای فردی است. دنیا به عنوان اینکه ما آن را چگونه تجربه می‌کنیم قبل از آنکه در مورد آن بیندیشیم یا در مورد آن مفهوم‌سازی کنیم، یعنی تجربل بلاواسطه دنیا بدون آنکه از طریق پیشداوری‌ها و ایده‌های نظری به تصویر کشیده شود و اساساً این نوع پژوهش ساختار انواع گوناگون تجربه را بررسی می‌کند. از ادراک، اندیشیدن، یادآوری، تخیل، عاطفه، میل و اراده گرفته تا آگاهی جسمانی یا بدن آگاهی (عمل بدنمندان) و فعالیت اجتماعی از جمله فعالیت زبانی.

تنوع پاسخ‌ها و تضاد و همسویی آنها فهم متفاوت افراد مورد نظر از پدیده را نشان می‌دهد. در نتیجه، ادراک افراد یک امر ثابت نیست و دارای معنای واحد نمی‌باشد و افراد در وضعیت‌ها و موقعیت‌های متفاوت زندگی خود از ادراک متفاوتی نسبت به آن برخوردارند. در این خصوص، آلبرت کوهن نیز در نظریه خرده فرهنگی، پاره فرهنگ‌های جوانان را بازنمایی‌هایی رمزگذاری شده از تعارض‌ها و تناقض‌هایی می‌داند که کل طبقه کارگر را تحت تأثیر قرار می‌دهد (استوری، ۱۳۸۶: ۸۹).

در این پژوهش، بر اساس تحلیل متن، هویت‌های مجرمان مورد نظر حاکی از احساس حسرت و نومیدی توأمان است که ناشی از مرور گذشته خود ویرانگر آنان بوده و علیرغم داشتن درگیری ذهنی روزمره به دلیل عمیق بودن دلتنگی‌های ناشی از عدم امکان بهبودی و ترمیم آینده، این وضعیت در جای جای ذهن آنها قرار گرفته است و از طرف دیگر کارکردهای مثبت به جا مانده از الگوهای رفتار خشونت‌آمیز چاره‌ای نمی‌سازد جز انتخاب کینه و انتقام به عنوان یکی از راه‌های پرکاربرد برای طی نمودن مسیر آتی انسان لات و در این نقطه است که مقوله حساس بودن به فحش و ناموس‌پرستی به داد آنها می‌رسد و خوراک ذهنی خوبی برای تقویت انگیزه، در ماندن جایگاه پر ابهت لات برای آنها فراهم می‌کند که در این بین رقابت نژادی و بین شهری چاشنی خوبی برای دلگرمی این وضعیت فراهم می‌سازد.

در کنار این وضعیت دوری جستن از عشق و عاشقی به‌عنوان ابزارهایی برای درد دل و همدلی کردن در بسیاری از این افراد مشهود است. معنویت و عبادت در دنیای ذهنی این افراد به لحاظ ترجیح دادن فهم عینی و عملی همه چیزها از دریچه ذهنی، مفهومی مغفول می‌باشد چراکه اکثراً با مطرح کردن این موضوع که کمتر خروجی دعا و عبادت را در زندگی‌شان لمس

کرده‌اند و با گله‌مندی از دست روزگار و بی‌تفاوتی و بی‌اهمیتی عبادت و معنویت در واقع به تأثیر سلطه عینیت مادی صحنه گذاشته‌اند و بیشترین حضور خود در فضای معنوی را شرکت در مناسک و میدان‌های عزاداری ذکر کرده‌اند.

از نکات برجسته دیگر، می‌توان به عادی شدن مرگ در اذهان و ادراک این افراد اشاره کرد. اگرچه عنوان کرده‌اند که در مقابل مواجهه با مرگ احتمالی والدین بی‌تاب و بی‌قرار خواهند شد؛ اما به‌طور کلی با توجه به حضور مضاعف در صحنه‌های درگیری و مرگ انسان‌ها در میدان‌های نزاع و درگیری و نیز اعدام مرتکبین قتل نوع مواجهه آنها با حالت‌های ترس و خشم و مرگ را از نوع بی‌تفاوت و بی‌معنا و پوچ شکل داده است و از نظر آنها مرگ انسان‌های لات در دو حالت یا کشته شدن در نبرد خیابانی و یا اعدام امری طبیعی و از جنس تقدیر و سرنوشت می‌باشد.

از دیگر نکات متناقض این است که مشارکت‌کنندگان در تحقیق به رغم دوری جستن از عشق و عاشقی و مقاومت در درد و دل کردن با دیگری اما همواره در جستجوی رفیق با مرام هستند تا جان خود را در میدان‌های نبرد فدای دوست کنند.

این تناقض با این جمله شرح داده می‌شود که از یک طرف دنیا را به مثابه محیطی پر از انسان‌های ظاهری و فریبکار و جایزه بگیر تجربه کردند که هیچ اعتمادی نمی‌توان به آنها کرد و اصلاً رفیق رازدار و بامرام در این دوره زمانه، برای آنها معنایی ندارد و از طرف دیگر همواره در پی پیدا کردن یک دوست جدید و فدا شدن برای می‌باشند.

با این اوصاف می‌توان گفت مصاحبه‌شوندگان علاوه بر همدردی با خانواده دوست خود در زمان مرگ با مجرم دیگری که در نقطه مقابل مرتکب قتل دوست شده نیز به دلیل ریشه داشتن در یک طبقه مشابه، احساس داشتن سرنوشت مشترک و همدردی می‌کنند. در این میان می‌توان به رقابت این افراد هم سرنوشت و درک متقابل ضارب و مضروب نسبت به هم در زندان نیز اشاره کرد؛ زیرا دشمنان با هم در نهایت هم سفره می‌شوند. رقابت افسارگسیخته و حذف فیزیکی در خیابان جای خود را به رقابت بر سر سفره بازی در داخل بند می‌دهد به‌طوری که تدارک غذا و سفره گذاشتن داخل بند و تولید روایت‌های ابهت ساز در اذهان هواداران داخل و خارج زندان به نوع جدیدی از رقابت شکل می‌دهد.

در این میان کنش زبانی که از دل مقوله درد و دل کردن در زمان حبس بیرون می‌آید حکایت از همدلی و همزاد پنداری زندانیان لات با بد سرنوشتان دارد. آنها همواره با گفتگو و درد دل کردن با زندانیان اعدامی و حبس‌های طولانی مدت این نوع همزاد پنداری با سرنوشتان را برای حال خود و آرامش مورد نیاز خود برای ادامه هستی مفید می‌دانند.

با مرور و نحوه ارتباط زندانیان با اطرافیان علی‌الخصوص والدین یکی از نکات برجسته، میان متفاوت و متناقض بودن نوع نگاه و احترام و ارزش آنها به پدر و مادر بوده است. از طرفی تنها مأمّن و جایگاه اصلی برای ابراز احساسات و عاطفه به مادر اختصاص داده شده است که به لحاظ ویژگی خاص مادر، همچون دریا پذیرنده رنج ناشی از رفتار فرزند لات خود است و این وضعیت است که مادر را مستحق تحسین کرده است. از طرف دیگر پدر به لحاظ داشتن ویژگی حامی و پی‌گیر همیشگی در رفع و حل مشکلات از خود اسطوره‌ای در ذهن لات ساخته است که این روند؛ یعنی، حمایت پدر از پسر کاملاً طبیعی می‌باشد. پیام این مشخصه و ویژگی پدر این است که پسر تو در حال ایفای نقش ناتمام پدر در دوران جوانی‌اش می‌باشی.

منابع

- اباذری، یوسف و پاپلی یزدی، علی (۱۳۹۲). بررسی تقابل سنت و مدرنیته در فیلم‌های جاهلی با تأکید بر الگوهای لات و لوطی در دو فیلم لات جوانمرد و قیصر. فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات: ۱۱-۳۵.
- اباذری، یوسف و علی پاپلی یزدی (۱۳۹۳). بررسی کنش انتقام جویانه در مقام واکنش رادیکال به جهان جدید در فیلم‌های مابعد قیصر. مطالعات جامعه‌شناختی. دوره ۲۱، شماره ۲: ۱۲۷-۱۵۸.
- ابطحی، علیرضا؛ معینی، مینا و حاجی هاشم‌خان، لومبانی (۱۳۹۵). لوطی یا لومپن و بررسی چرایی شورش او. فصلنامه پژوهش‌های تاریخی دانشگاه اصفهان، دوره ۵۳، شماره ۳، پیاپی (۳۵): ۱۵۱-۱۶۹.
- الله وردی، فرهاد (۱۳۹۳). رویکرد جرم‌شناسی فرهنگی به عدالت کیفری جوانان. پایان‌نامه دکتری. دانشگاه تربیت مدرس.
- استوری، جان (۱۳۸۶). مطالعات فرهنگی درباره فرهنگ عامه. ترجمه حسین پاینده. تهران، نشر آگه.
- انوری، موسوی (۱۳۸۶). بررسی عوامل گروهی و خرده فرهنگ موثر بر خشونت گرابی تماشاگران فوتبال. فصل نامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات. شماره ۹: ۱۱۰-۱۲۵.
- پروین ستار و درویشی فر، علی اصغر (۱۳۹۴). خرده فرهنگ فقر و آسیب‌های اجتماعی در محلات شهری (محل هرندی). فصل نامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی. دوره ۲۳، شماره ۱: ۹۱-۱۲۱.
- تمدن، محمد (۱۳۹۳). بازتاب عناصر فرهنگی و اجتماعی در کتاب سمک عیار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- جوادی یگانه، محمد رضا و دیگران (۱۳۹۰). مرام و مسلک لوتیان در دوره قاجار. نشریه جامعه پژوهی فرهنگی. دوره ۲، شماره ۲: ۷۷-۹۹.
- ذکایی، محمد سعید (۱۳۸۶). فرهنگ مطالعات جوانان، تهران، نشر آگه.

- روح بخشان، علی محمد (۱۳۸۲). از فتوت تا خاکساری. تهران، آیین مهیراث.
- زاده محمدی، مجتبی (۱۳۸۵). لمپن ها در سیاست عصر پهلوی. تهران، نشر مرکز.
- زرینی، علی (۱۳۸۹). بررسی آیین فتوت در سمک عیار و مقایسه آن با فتوت نامه سلطانی. پایان نامه کارشناسی ارشد ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبایی.
- سرشار، هما (۱۳۸۱). مصاحبه با شعبان جعفری. تهران، نشر ناب.
- سلیمانی، علی (۱۳۹۴). نقش سیاسی اوباش شهری از شهریور ۱۳۲۰ تا سال ۱۳۳۲. پایان نامه رشته تاریخ اسلامی دانشگاه خوارزمی.
- صادقی، سهیلا (۱۳۹۱). ارزیابی پیامدهای اجتماعی برنامه های پیشگیری از جرم در فضای عمومی شهری (نمونه موردی پدیده ارازل و اوباش). مجله بررسی مسائل اجتماعی ایران. سال سوم دوره ۳، شماره ۲: ۹۳-۱۱۸.
- صادقی، سهیلا (۱۳۹۳). فراتر از رویکردهای متعارف: قتل به مثابه کنش متقابل. مطالعات جامعه شناختی (نامه علوم اجتماعی سابق). دوره ۲۱، شماره ۲: ۷۶-۹۳.
- صادقی فسایی، سهیلا و ابراهیمی، مرضیه (۱۳۹۴). تحلیل کیفی از جرایم خشن زمینه ها و انگیزه ها. زن در توسعه و سیاست. دوره ۱۳، شماره ۲: ۱۷۱-۱۹۲.
- صیرفی، هاید (۱۳۸۸). ادبیات جوانمردی لوطی یانالوطی. مجله رشد آموزش تربیت بدنی. شماره ۳۱: ۹-۵.
- علیخواه، فردین، پورجعفری، متین (۱۳۹۱). تاملی بر خرده فرهنگ جوانان: مطالعه ای درباره ماشین رانی نمایشی جوانان شهر رشت. راهبرد فرهنگ شماره ۲۰.
- فکری بارکوسرایبی، رضا (۱۳۹۳). تأثیر سبک زندگی زندانیان بر خالکوبی آنها از منظر مردم شناختی. پایان نامه ارشد مردم شناسی. دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز.
- فلاح، مهدی؛ زارع، بیژن و بردیافر، نیما (۱۳۹۳). مطالعه پدیدارشناسی سبک زندگی جوانان در شهر تهران. فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران. دوره ۷، شماره ۳: ۱-۲۴.
- قادرزاده، امید؛ محمدپور، احمد و غلامی، احمد (۱۳۹۲). خالکوبی و برساخت هویت فردی. مسائل اجتماعی ایران، سال چهارم. دوره ۴، شماره ۱: ۱۶۱-۱۸۵.
- کاظمی، عباس (۱۳۹۲). پرسه زنی و زندگی روزمره ایرانی. تهران، نشر فرهنگ جاوید.
- کرین، هانری (۱۳۸۲). آیین جوانمردی. ترجمه احسان نراقی. تهران، نشر سخن.
- گافمن، اروینگ (۱۳۹۱). نمود خود در زندگی روزمره، ترجمه مسعود کیانیپور، تهران، نشر مرکز.
- گافمن، اروینگ (۱۳۸۶). داغ ننگ، ترجمه مسعود کیانیپور. تهران، نشر مرکز.
- گازرانی، ساقی و عیاری فصلی (۱۳۹۲). تاریخ جامع ایران. جلد سوم. تهران، بنیاد دایره المعارف بزرگ اسلامی.
- گلچین، مسعود و حیدری، علی حیدر (۱۳۹۱). خشونت بین فردی و سرمایه اجتماعی در خانواده و مدرسه. مجله مسائل اجتماعی ایران، سال سوم، تابستان، دوره ۳، شماره ۱: ۱۷۷-۲۱۲.
- محسنی، منوچهر (۱۳۹۶). جامعه شناسی انحرافات اجتماعی. چاپ دوم، تهران، انتشارات طهوری.

- محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۷۹). مبانی نظری و تجربی وندالیسم: مروری بر یافته‌های یک تحقیق. علوم اجتماعی. دوره ۸، شماره پایانی ۱۶: ۱۹۳-۲۲۷.
- مه‌آیین، مصطفی (۱۳۹۶). درسگفتار پدیدارشناسی نظریه روش. مؤسسه خداداد تازه.
- مه‌آیین، مصطفی (۱۳۹۶). درسگفتار تحلیل گفتمان (هنر). موزه ملک.
- مرکز آمار قوه قضاییه (۲۰ شهریور ۱۳۹۷). <https://www.irna.ir/news/>. ۱۶/۸۳۰۲۹۸۶۳
- نیازی، محسن و صدیق محمدی، محمد (۱۳۹۳). چرخ گفتمان تبیین جرم از دوره کلاسیک تا پست مدرنیسم. فصلنامه علمی کارآگاه. دوره ۸، شماره ۲۹: ۷۰-۹۰.
- وثوقی، منصور و خواجه زاده، (۱۳۹۴). سبک زندگی به منزله مقاومت (مطالعه موردی جوانان شهر دزفول). نشریه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان. دوره ۶، شماره ۱۸: ۱۴۹-۱۶۶.

- Adorno, Theodor Ludwig Wiesengrund (1978), *The authoritarian personality*. the Norton library. Sponsored by the American jewish committee social studies series: Publication no. III
- Bordua, David (1961). *Delinquent Subcultures: Sociological Interpretations of Gang Delinquency*. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 338(1): 119-136
- David, Polizzi (2015), *Yonth street gangs acritical appraisal* Routledge. Published April 27, 2015 by Routledge.
- Mannin.peter.michael w.rafael (2012). *Phenomenological Theories of Crime*. in *Oxford Bibliographies Online in Criminology*. New York: Oxford University Press.
- Gareth Norris (2005). *The authoritarian personality in the 21 century*, Bond University, pure. *The Authoritarian Personality in the 21st century*. norris, G. <https://research.bond.edu.au/en/studentTheses/the-authoritarian-personality-in-the-21st-century>
- Gang preveatian.(2010). *Overview of research and programs c. Literature Review, Issue Overview*. Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. <https://ojjdp.ojp.gov/library/publications/gang-prevention-overview-research-and-programs>
- Hunt . Pamela m (2008). *A quantitative approach to studying subculture*. a dissertation submitted fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy. https://etd.ohiolink.edu/apexprod/rws_etd/send_file
- Miller, jody , wilsonr. (2015). *Qualitative research in criminology*. *Advances in Criminological Theory* Volume 20.
- Moustakas .c.(1994).*Phenomenomenilogical research methods*. California . SAGE Publications, Inc. 2455 Teller Road. Thousand Oaks, California. 91: 320. <https://dx.doi.org/10.4135/9781412995658>

- Moore, ryan .(2010). Postmodernism and Punk Subculture: Cultures of Authenticity and Deconstruction..<https://doi.org/10.1080/10714420490492238>
- Nwalozie, C. J. (2015). Rethinking Subculture and Subcultural Theory in the Study of Youth Crime – A Theoretical Discourse. *Journal of Theoretical & Philosophical Criminology*, 7, 1: 1-16. <http://hdl.handle.net/2086/16964>
- Paul gee . (2005). *An introduction to discourse analysis*, Routledge.
- Presdee, mike.(2000). *Cultural criminology and the carnival of crime*. Routledge.
- Dick hebidge.(1979). *Subculture the meaning of style*, Routledge.

